vintsiaalmuuseum Tallinnas), »Vana postijaam Tallinna Nunneväravas« (prov. muus.), »Vana turg raekojaga Tallinnas« ja litograafiad »Tallinna vaade Toompealt« (foolio, 1854), »Balti laulupidu Tallinnas« (foolio, 1857), »Tallinna vaade Kadriorust« (foolio, ca 1860). Etnograafiliselt on väärtuslik S.-i värvitrükis album »Trachten der Schweden an den Küsten Ehstlands u. auf Runö« (2 väljaannet, foolio ja kvart, Leipzig, 1854, II tr. 1856), lisa C. Russwurm'i (vt.) teosele »Eibofolke«.

Neumann, Lex.; *idem*, Balt. Maler u. Bildhauer d. XIX Jahrh. (1902), lk. 63—65.

A. V.

SCHLIPPENBACH, Wolmar Anton v., sõdur, sünd. 1658. a. Pärnu kreisi maakohtuniku pojana, võttis kaptenina osa Karl XI ajal sõjast Taani vastu, sai aug. 1678 Riia garnisoni rügemendi majoriks ja ülendati sealsamas juunis 1688 ooberstleitnandiks. Ta oli ka valitud Liivimaa maanõunikuks ja 1692. a. valiti ta reduktsiooniga rahulolematute Liivimaa aadlimeeste poolt J. R. Patkul'i (vt.) ettepanekul maapäeval omavoliliselt määratud resideeriva komisjoni liikmeks, kuid viidi juba 1693. a. ühes rügemendiga Stokholmi, võib-olla ta enese soovil, et pääseda segamisest Liivimaa rahulolematute elementide kavatsusisse; ta vabastas end tema vastu tõstetud süüdistusest vandega ja leidis siis lese kuninganna ja kuninga poolehoiu. Põhjasõja ajal oli S. tähtsal viisil seotud Liivimaa kaitsega. 1700. a. oli ta osalt omal kulul Liivimaal värvanud tema nime järgi nimetatava dragunite rügemendi ja ülendati s. a. ooberstiks. Juba enne Narva lahingut paistis ta silma okt. keskel Peipsit kaudu Pihkvast Narva alla suunduva Vene transpordi äravõtmisega Mehikoorma juures. Aa. 1700—01 talvel täitis ta Alulinna (Marienburgi) piirkonnas maakaitse ülesandeid ja võttis osa veebr. 1701 kindr. Jakob Spensi retkest Petseri alla. Kui kun. kesksuvel 1701 suundus peavägedega saksilaste vastu Väinajõel, jäi Liivimaa vägi ja kaitse S.-i hooleks. Tema käsutada oli 5—6000 m. välisväge, pooleldi väljaõpetatud ja pooleldi nõrga ettevalmistusega mehed; S.-i ülesanne oli välisvägedega, Tartu ja Alulinna garnisoni ning Peipsi laevastiku abiga teostada maakaitset. Peale Väina kaitseliini läbimurdmist Karl XII (vt.) vägede poolt ja saksilaste taganemist, sai kordkorralt Liivimaale ikka hädaohtlikumaks Ida-Vene piir Pihkva-Petseri suunalt, kuhu peale venelastele ebaõnnestunud Narva piiramist ja õnnetut Narva lahingut olid koondatud suuremad Vene väed ratsaväe kindr. B. Šeremetjevi (vt.) juhatusel. Idapiiri kaitse tõhusamaks läbiviimiseks viis S. peakorteri Alulinna juurest Kirumpäässe, praeguse Võru otsesse naabrusse. Hoolikate ja otstarbekohaste sammude tagajärjel õnnestus S.-il 4. IX 1701 Kasaritsal ja Rõuge kiriku juures Šeremetjev'i juhatusel teotsevaid ja kaugelt arvurikkamaid Vene vägesid suure hooga tagasi lüüa; selle tõttu olid venelased sunnitud taganema ka Räpinast, kus nad B. Šeremetjev'i poja Mihailo S.-i juhatusel tulles üle Võhandu jõe samal päeval 10-kordse ülekaaluga olid sisse piiranud väikearvulise Rootsi salga Lokuta ja Ristipalu küla läheduses, selle osalt hävitanud ja vangistanud. Peale lahingut ülendati S. sept. s. a. ratsaväe kindral-majoriks. Aimates edaspidise Vene pealetungi-hädaohu suurenemist, püüdis S. saada uusi abivägesid, moona ja varustust, kuid tema abilootused teostusid väga väikesel määral, sest Rootsi sõjalised peatagavarad kulusid kuningaga kaasaläinud peaväe tugevdamiseks. Kui Šeremetjev 29. XII 1701 S.-i vägedele Erastvere juures peale tungis, oli S. peale tunduvaid kaotusi sunnitud Sangastesse taganema. Samuti vägede vähesuse tagajärjel kaotas ta 18. VII 1702 täiesti lahingu Hummuli juures. Löödud väe riismed valgusid laiali, S. hakkas neid pea Viljandisse koondama ja 1702.—03. a. talvel läksid ta väed Eestimaale, saades mõnevõrra lisa juurde. Kui aug. 1703 vene väed olid vallutanud Ingeri ja sept. alul Vasknarva kohal üle tulid Narva jõest, taganes S., ilma et oleks suutnud ja osanud organiseerida mingit vastupanu rüüstavatele vene vägedele. Ta taganes Tallinna juurde, kuna Šeremetjevi salgad liikusid laastates läbi suure osa Viru- ja Järvamaast üle Viljandi-, Tartu- ja Võrumaa Petseri-Pihkva suunas Venemaale. Et rüüstatud maa ei suutnud üleval pidada isegi väikest S.-i väge, saadeti 2000 ratsaväelast tema väest Lewenhaupti (vt.) väkke (Kuramaal), mille tõttu maa Vene pealetungide vastu jäi veel enam kaitseta. Kui kevadel ja varasuvel 1704 venelased ettevalmistusi tegid Tartu ja Narva piiramiseks, ei suutnud S. oma vägedega Eestimaal viibides midagi Tartu, eriti aga Narva kindluste seisukorra päästmiseks teha. Kui Soome lahes viibiva Rootsi laevastiku juhataja aseadmiral Jakob de Prou püüdis korraldada Narvale abiandmist, kavatsedes mais forsseerida Narva jõe suudmele asetatud vene patareid ja viia Narva moona, oodates s. a. Soomest diversiooni Ingerisse ja S.-i edasitungi Rakvere suunalt Narva alla, et Narva garnisoni muuta tugevamaks, siis ei õnnestunud see kombinatsioon ja S.-i väed taganesid Rakvere juurest tsaar Peetri saadetud ca 8000-mehelise väe eest Kadrina piirkonda, kus nad 15. VI (Kelchi järgi